אַ פָּסוּק חוּמָשׁ
חיזוק פאר די וואך

תמצית הגליון:
הויפט מאמר
מוסר השכל
צידה לדרך
מעשה רב
הערות פון די לייענער

וְעָשִׂיתָ אֶת הַקְּרָשִׁים לַמִּשְׁכָּן עֲצֵי שִׁטִּים עֹמְדִים

בעזרת השי"ת ▪ פרשת תרומה תש"פ ▪ גליון סט'

דעם טאג גייט אנקומען...
אחכה לו בכל יום שיבוא - זענען מיר גרייט??

די געוואלדיגע חשיבות וואס ליגט באהאלטן אין די עצי שיטים...

אין מסכת שבת דף לא, זאגט רבא: נאך די הונדערט און צוואנציג יאר פון א מענטש, איידער מען וועט איהם משפט'ן, וועט מען איהם פרעגן פיר קשיות. "האסטו געהאנדלט ערליך?", "האסטו געמאכט צייט צו לערנען?", "האסטו פרובירט עוסק צו זיין צו העלפן מענטשן טוהן שידוכים?" די לעצטע שאלה וועט זיין, **"האסטו געהאפט אויף די גאולה?"** וואס מיינט אט די שאלה, "האפן אויף די גאולה?"

א לעבעדיגע דוגמא טרעפן מיר אין די וואכענדיגע פרשה...

לאמיר לערנען א פסוק חומש, און באקומען חיזוק פאר די וואך....

וַיְדַבֵּר ה' אֶל מֹשֶׁה לֵּאמֹר. דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְיִקְחוּ לִי תְּרוּמָה מֵאֵת כָּל אִישׁ אֲשֶׁר יִדְּבֶנּוּ לִבּוֹ תִּקְחוּ אֶת תְּרוּמָתִי. (שמות כה)

דער אייבערשטער זאגט פאר משה, "גיי ארום און נעם צוזאם נדרים און נדבות פון די ווארימע אידישע הערצער פארן הייליגן משכן. איך וויל אז דו זאלסט מיר בויען א משכן און אלע אידן זאלן קענען האבן א חלק אין דעם..."

די פרשה רעכענט אויס עטליכע זאכן וואס מען דארף האבן פאר די משכן. איינע פון די זאכן וואס די פסוק זאגט איז **עֹרֹת אֵילִם מְאָדָּמִים וְעֹרֹת תְּחָשִׁים וַעֲצֵי שִׁטִּים** (כה ה), געוויסע הויטן און שטיקער האלץ. וועלכע האלץ? זאגט אונז די תורה: **עֲצֵי שִׁטִּים**, העלצער וואס ווערן אנגערופן **שִׁטִּים**.

איף וואס האט מען געניצט די האלץ?

מיר געפונען "פיר" זייער וויכטיגע זאכן וואס מען האט געדארפט מאכן פון דעם האלץ.

די ארון: וְעָשׂוּ אֲרוֹן עֲצֵי שִׁטִּים...(שמות כה י)
די שולחן: וְעָשִׂיתָ שֻׁלְחָן עֲצֵי שִׁטִּים... (שם כה כג)
די ברעטער: וְעָשִׂיתָ אֶת הַקְּרָשִׁים לַמִּשְׁכָּן עֲצֵי שִׁטִּים עֹמְדִים (שם כו טו)
די מזבח: וְעָשִׂיתָ אֶת הַמִּזְבֵּחַ עֲצֵי שִׁטִּים... (שם כז א)

פרעגט רש"י (ד"ה ועצי שטים): פון וואו האבן די אידן געהאט די סארט האלץ אינעם מדבר? (אין די מדבר וואקסט דאך נישט קייןביימער?!) זאגט רש"י בשם די תנחומא: יעקב אבינו האט געזעהן ברוח קדשו אז די אידן וועלן האבן די זכייה צו בויען א משכן אינעם מדבר און דארטן וועלן זיי דארפן האבן טענענביימער. דעריבער, האט ער דאס מיטגענומען מיט זיך קיין מצרים און עס דארט איינגעפלאנצט. דערנאך, האט ער באפוילן זיינע קינדער אז ווען זיי גייען ארויס, זאלן זיי דאס מיטנעמען, ע"כ.

די ווערטער פון רש"י קענען מיר נאך אלע פון די גירסא דינקותא, אבער ווען מיר וואלטן געוואוסט מער פון די פרטים אין די מדרשים, וואלטן מיר געלערנט איינגאנצן אן אנדערע רש"י. די רש"י האט אין זיך א טיפער מוסר השכל און א הדרכה אויף אונזער טאג-טעגליכן לעבן, בזמן הגלות!

פון וואו האט יעקב אבינו געהאט די ביימער?

זאגט די מדרש (בר"ר צד ד): **וַיִּסַּע יִשְׂרָאֵל וְכָל אֲשֶׁר לוֹ וַיָּבֹא בְּאֵרָה שָּׁבַע** (בראשית מו א). בשעת ווען יעקב איז ארויף קיין מצרים, האט ער זיך אפגעשטעלט אין באר שבע. פרעגט די מדרש: פארוואס האט יעקב זיך אפגעשטעלט דארטן און נישט געגאנגען גלייך פון חברון קיין מצרים? זאגט די מדרש: **אמר רב נחמן, שהלך לקוץ ארזים שנטע אברהם זקינו בבאר שבע**[א]. יעקב אבינו איז געגאנגען אפשניידן די טענענביימער וואס זיין זיידע אברהם האט איינגעפלאנצט אין באר שבע.

דאס הייסט, יעקב אבינו, א איד, א זקן, ער האלט זיך אינמיטן אריבערציען קיין מצרים כדי צו זעהן זיין טייערע זוהן וואס ער האט שוין נישט געזעהן פאר צוויי און צוואנציג יאר , ער האט שוין ענדליך געהערט אז עוד יוסף בני חי און גייט אויס יעדן טאג פאר בענקשאפט פאר איהם, און אט אט גייט שוין קומען די גליקליכע מינוט וואס ער גייט אים טרעפן, ער האט נישט קיין אנדערע דאגה נאר צו נעמען זיין

[א] אזוי ווי עס שטייט אין פסוק ביי אברהם וַיִּטַּע אֶשֶׁל בִּבְאֵר שָׁבַע (בראשית כא לג)

פאר סיי וועלכע הערות בנוגע דעם גליון קענט איר זיך פארבונדען מיטן עורך:
torah10952@gmail.com

גאנצע מחנה און מאכן יעצט א סטא"פ אין באר שבע?! און טוהן וואס? שניידן עפעס א גרויסע דיקע בוים און עס מיטשלעפן מיט זיך קיין מצרים! וואס איז אזוי חשוב מיט די בוים? און וואס וויל יעקב אבינו טוהן מיט די בוים?

זאגט די מדרש (שמות רבה פרשה לה וְזֹאת הַתְּרוּמָה): א"ר טביומי, איידער יעקב אבינו איז נפטר געווארן פון דער וועלט, האט ער צוזאמען גערופן זיינע קינדער און זיי אנגעזאגט, "טייערע קינדער, איר זאלט וויסן אז דער אייבערשטער גייט הייסן פאר אייערע קינדער צו "בויען א משכן", מאכט זיכער אז אלעס וואס מען דארף האבן פאר דעם משכן זאל ליגן גרייט ביי אייך."

זאגט די מדרש: פון וואו וויס איך דאס? שנאמר, ווייל עס שטייט אין פסוק אז יעקב האט געזאגט פאר זיינע קינדער "**והיה אלקים עמכם** (בראשית מח, כא). דער אייבערשטער גייט זיין מיט אייך." דארף מען לכאורה פארשטיין, וואס מיינט דאס "ער גייט זיין מיט אייך"? דער אייבערשטער איז דאך געווען מיט זיי ביז יעצט אויך, וואס גייט זיך יעצט טוישן?

זאגט די מדרש: יעקב אבינו האט דא געמיינט צו זאגן א נבואה. "איך וויל אייך דא עפעס לאזן וויסן. דער אייבערשטער גייט זיין מיט אייך אויף אן אופן וואס איז נישט געווען ביז יעצט. עס גייט קומען א צייט וואס דער אייבערשטער גייט אייך באפעלן "**וְעָשׂוּ לִי מִקְדָּשׁ**", מאכטס פאר מיר א הויז און ווען עס וועט ווערן פארטיג "**וְשָׁכַנְתִּי בְּתוֹכָם**", דעמאלטס וועל איך דארט אראפנידערן און משרה זיין מיין שכינה הק' בתוככם. שנאמר "וְעָשׂוּ לִי מִקְדָּשׁ וְשָׁכַנְתִּי בְּתוֹכָם". דאס איז עפעס אן עקסטערע חשיבות און נאנטקייט וואס איז נאך נישט געווען ביז יעצט. דער אייבערשטער אליין גייט וואוינען מיט אייך צוזאמען אויף די וועלט."

ווי אזוי איז מען זוכה דערצו?

יעקב אבינו, ברוח קדשו, האט געזעהן דא א געלעגנהייט וואס איז נאך קיינמאל נישט געווען פריער און עס איז געווען א שאד צו פארפאסן אזא געלעגנהייט. וואס האט אונזער געטרייע פאטער יעקב געטוהן?

ער האט געשניטן גרויסע ריזיגע טענענביימער, זיך געשלעפט מיט דעם און ארויף געברענגט קיין מצרים. דארט, האט ער עס איינגעפלאנצט און אנגעזאגט פאר זיינע קינדער, "געדענקטס, איר גייט האבן א זכייה צו בויען א הויז פארן אייבערשטען. **נעמט מיט די ביימער און סיי וועלכע מאטריאל וואס איר טראכט אז מען וועט דארפן נוצן עס צו בוען כדי איר זאלט זיין גרייט.**

מיר קענען נישט וויסן פאראויס ווען דאס וועט זיין אבער דאס איז זיכער אז עס גייט זיין אין די מדבר און דארטן וועט איר נישט האבן אלעס וואס איר דארפט. בעט איך אייך, מאכט זיכער אז איר פארפאסט נישט די געלעגנהייט..."

לאמיר זיך פארשטעלן די מראה...

יעקב אבינו זצוק"ל ווערט נפטר, די קינדער געדענקן און חזר'ן דעם טאטע'ס צוואה און זיי געבן דאס איבער פאר זייערע קינדער. דור נאך דור, אן ערך פון 10 דורות[ב] ווערן מחונך מיט אט די צוואה פונעם זיידן יעקב און געבן דאס איבער איינער פארן צווייטן. יעדע טאטע ווייזט פאר זיין זוהן "די הייליגע ביימער" וואס מען דארף אכטונג געבן און מיטנעמען ווען מען וועט ארויסגיין פון מצרים.

לאמיר זיך מצייר זיין: מחלי, די אכטע דור פון שבט דן, זיצט אפגעשמיסן און אפגעריסן אין מצרים. ער איז צוקלאפט און צובאלט פון די ביטערע שווערע ארבעט און פעטש וואס ער באקומט פון די נוגשים. ער איז מוטלאז פון נישט עסן און נישט שלאפן פאר עטליכע טעג. עטליכע פון זיינע קינדער האט מען אריינגעבויעט אין די ווענט אויף אן אכזריות'דיגן אופן, די אנדערע זענען נעבעך אומגעקומען פון אנדערע מצרי'שע רשעות'דיגע שטיק און ער איז קוים געבליבן מיט צוויי זוהן. כסדר האלט ער אין איין חזר'ן מיט זיין איבערגעבליבענע זוהן רפי, "מיין טייערע זוהן, דו ווייסט אז אונזער זיידע'ס זיידע'ס זיידע, דער הייליגער יעקב אבינו, האט דא איינגעפלאנצט ביימער. מיין קינד, האלט אן אויג אויף זיי און געב זיי אכטונג, איך גלייב נישט אז איך וועל נאך זוכה זיין צו דעם אבער אפשר דו יא..."

מיין טייערע טאטע, הלואי ווען איך וואלט משיג געווען דאס וואס די זאגסט מיר יעצט, אבער אונז זענען דאך אזוי ווייט פון דעם...

דער קינד ווייסט נישט צו ער זאל לאכן אדער וויינען, "וואס מיינען די ווערטער? וואס האב איך מיט די ביימער?" זאגט איהם זיין טאטע געמיטלער, "מיין קינד, קום און איך וועל דיר מסביר זיין." מחלי הייבט אן זיין דרשה: "עס וועט קומען א צייט וואס מיר וועלן ארויסגיין פון מצרים! מיר האבן נבואה פון דעם זיידן יעקב אז עס גייט קומען א צייט וואס דער אייבערשטער גייט זיין זייער נאנט צו אונז, אזוי נאנט אז מיר וועלן האבן די זכייה צו בויען פארן אייבערשטער א הויז און ער וועט דארט וואוינען! אבער וויבאלד עס וועט גייט זיין אינעם מדבר און דארט איז דאך נישט דא אלע סארט מאטריאל וואס מען דארף האבן פאר דעם, בעט איך דיר מיין קינד, געדענק: ווען דו גייט ארויס פון דא, נעם מיט די ביימער!"

דער קינד שטייט אינגאנצן פארוואונדערט און הייבט אן וויינען, "מיין טייערע טאטע, הלואי ווען איך וואלט משיג געווען דאס וואס דו זאגסט מיר יעצט, אבער אונז זענען דאך אזוי ווייט פון דעם, מיר זענען שוין באלד צוויי הונדערט יאר פארשקלאפט דא אין מצרים! קודם זאלן מיר ארויסגיין פון דא און דערנאך וועלן מיר טראכטן פון בויען און שלעפן מאטריאל. ווער זאגט אז מיר וועלן נאך בכלל אמאל זוכה זיין צו דעם! קוק ווי מיר קוקן אויס דא, כמעט ווי האלבע גויים, פארזינקען אין די טומאת מצרים!"

[ב] אם נחשוב שכל עשרים שנה נחשב דור, והיו שם 210 שנה הרי זה כערך של 10.5 דורות.

דער טאטע אבער לאזט נישט נאך און זאגט ווייטער, "מיין קינד, עס איז נישט קיין חילוק אין וועלכע מצב מיר זענען יעצט. אויב מיר וועלן גלייבן, האפן און וויזן פארן אייבערשטען אז "מיר ווילן זיין נאנט מיט איהם" און מיר שטייען גרייט אויף די מינוט וואס דאס גייט געשעהן, וועלן מיר בעזהשי"ת זוכה זיין צו דעם. דאס אלעס האב איך מקובל פון מיין טאטע און ער פון זיין טאטן ביז יעקב אבינו..."

וכך הוי: די קינדער און די אייניקלער האבן דאס אלעס גוט אכטונג געגעבן. יעדע מאל זיי זענען אריבער די ביימער, האבן זיי אלע געקוקט אויף דעם מיט א תשוקה און בענקעניש, "ווען וועלן מיר זוכה זיין צו דעם?" ותעל שועתם אל האלקים : "מתי אבוא ואראה פני אלוקים???"

* * *

צוויי הונדערט און צען יאר נאך יעקב אבינו איז אנגעקומען קיין מצרים, קומט אן די גליקליכע טאג...

ערב פסח אין מצרים: דער עולם לויפט ארום. דער נעמט צוזאם גאלד און זילבער פון די שכנים, דער נעמט צוזאם זיינע שאף... יעדער איז ביזי. אבער עטליכע ערליכע משפחות וואס האבן במשך די גאנצע צייט געהאפט און געווארט אויף די מינוט, האבן זיך גלייך גענומען צו די ארבעט. רפי בן מחלי מיט זיינע קינדער און קרובים שטייען און שניידן ריזיגע ביימער, איינע נאכן צווייטן.

כדי צו פארשטיין פון וועלכע ביימער מען רעדט דא, לאמיר זעהן וואס שטייט אין מדרש (בר"ר צד ד סו"ד): **וְהַבְּרִיחַ הַתִּיכֹן בְּתוֹךְ הַקְּרָשִׁים מַבְרִחַ מִן הַקָּצֶה אֶל הַקָּצֶה** (שמות כו כח). נאכן אויפשטעלן אלע קרשים, איז אינוויינינג געווען איין האלץ וואס איז אריבער אלע ברעטער. אמר ר' לוי: והבריח התיכון שנים ושלשים אמה היו בו, די בריח התיכון איז געווען צוויי און דרייסיג אמות, בערך פופציג פיס הויך[ג]. אויף שטאקן, וואלטן מיר געזאגט בערך 6 שטאק הויך...

פרעגט די מדרש: פון וואו האט מען געשאפט אזא ריזיגע האלץ אינעם מדבר? מלמד שהיו מוצנעין עמהם מימות יעקב אבינו. דאס הייסט, מיט די ריזיגע העלצער וואס די אידן האבן ארויסגענומען פון מצרים.

דאס איז אבער נאר געווען איין האלץ. די קרשים אינעם משכן זענען אלעס צוזאמען געווען 48 העלצער[ד]. זיי זענען טאקע נישט געווען אזוי הויך, אבער בכלל נישט קליין. יעדע האלץ איז געווען 1 אמה דיק און 10 אמות הויך[ה], וואס איז אן ערך פון פופצן און-א-האלב פיס הויך, צוויי שטאק הויך.

דער עולם גייט אריבער און זעהט ווי די גרופע אידן ובראשם רפי, מוטשעט זיך אפ מיט די ביימער. יעדער פרעגט, "וואס גייט דא פאר?" דער עולם איז דאך שטארק פארנומען אוועקנעמען וואס מער זאכן פון די שלעכטע מצריים און פרעגט זיי, "וואס זענט איר אזוי ביז"י דא, שניידן און שלעפן ביימער?!"

כולם בפה אחד אמרו: "יא, טייערע חברים, מיר דארפן דאס זייער וויכטיג האבן. עס גייט קומען א צייט אין די מדבר וואס מיר וועלן בויען א חשוב'ע הויז פארן אייבערשטער און מיר דארפן דאס האבן פאר די ביעמ"ס, פאר די כלים און ווער ווייסט וואס נאך..."

דער עולם ווערט ממש נתפעל פון זייער אמונה און בטחון. איינער רופט זיך אן, "רפי מיין טייערע חבר, דו ווייסט אז איך בין באמת נתפעל פון דיר, דו טראכסט יעצט פון אזא ווייטע זאך. איך מוז אויך עפעס זעהן צו טוהן, פון יעצט גיי איך אויך אנהייבן אוועקלייגן זאכן פאר די משכן..."

די בעסטע תירוץ פאר די מצרים!

זאגט דער ילקוט מעם לועז (הדבר יא): יעקב האט אויך אנגעזאגט פאר זיינע קינדער וואס זיי זאלן ענטפערן פאר די מצריים ווען זיי וועלן זעהן ווי מען שלעפט זיך מיט די ריזיגע לאנגע העלצער... ותו"ד הוא, "זאגט פאר די מצרים אז איר דארפט דאס פאר די מזבחות, מקריב צו זיין די פיל קרבנות וואס איר האט נישט געקענט מקריב זיין ביז יעצט. דאס וועט נאך צוהעלפן אז זיי זאלן ווערן נאך מער פארנארט און מיינען אז איר קומט צוריק, ווייל נאר איינער וואס גייט אויף א וואקאציע נעמט מיט אלע באקוועמליכקייטן מיט זיך. ווידער איינער וואס פלאנט צו אנטלויפן, וועט קיינמאל זיך נישט אזוי שלעפן מיט זעק און פעק..."

[פון די סוד האבן זיי נישט געוואוסט, אז ביי ערליכע אידן איז דאס אינגאנצן אנדערש. ווען מיר וועלן זוכה זיין צו זיין מיט די שכינה הק' אינאיינעם, וועט נישט קיין שום חילוק ביי אונז וויפיל מיה און פלאג.]

אזוי גייען זיי אלע ארויס פון מצרים, דער עולם שלעפט זיך מיט די ריזיגע ביימער, דורך די ים, אינעם מדבר און פון איין פלאץ צום אנדערן. וואו זיי זענען געגאנגען, זענען די ביימער מיטגעפארן. אן ערך פון 4 וועגנער מיט 8 אקסן האבן דאס געדארפט שלעפן.[ו]

איין שיינעם טאג... איז אנגעקומען די גליקליכע מינוט...

וַיְדַבֵּר ה' אֶל מֹשֶׁה לֵּאמֹר. דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְיִקְחוּ לִי תְּרוּמָה מֵאֵת כָּל אִישׁ אֲשֶׁר יִדְּבֶנּוּ לִבּוֹ תִּקְחוּ אֶת תְּרוּמָתִי. (שמות כה) מען גייט שוין

[ג] אם אמה הוא כערך 48 ס"מ

[ד] עשרים קרשים לצד דרום, עשרים לצד צפון, ובצד מערב ששה קרשים. בנוסף לכך נקבעו שני קרשים בזוית המשכן, וביחד ארבעים ושמונה קרשים. (שמות כו, יח - כג.)
ועי' בבעל הטורים: למשכן עצי שטים עומדים... מ"ח קרשים נגד מ"ח נביאים ומ"ח משמרות כהונה ולויה. (שם)

[ה] ועשית את הקרשים למשכן עצי שטים עמדים. עשר אמות ארך הקרש ואמה וחצי האמה רחב הקרש האחד (שמות, כו ט"ו-ט"ז). וע"ע שבת צח:

[ו] כמו שנאמר "**אֵת שְׁתֵּי הָעֲגָלוֹת וְאֵת אַרְבַּעַת הַבָּקָר נָתַן לִבְנֵי גֵרְשׁוֹן: כְּפִי, עֲבֹדָתָם; וְאֵת אַרְבַּע הָעֲגָלֹת וְאֵת שְׁמֹנַת הַבָּקָר נָתַן, לִבְנֵי מְרָרִי, כְּפִי עֲבֹדָתָם, בְּיַד אִיתָמָר בֶּן-אַהֲרֹן הַכֹּהֵן; וְלִבְנֵי קְהָת לֹא נָתָן, כִּי עֲבֹדַת הַקֹּדֶשׁ עֲלֵהֶם, בַּכָּתֵף יִשָּׂאוּ**" (ז, ז-ט). דהיינו שלכל עגלה היתה שני בקר המושכים אותה. משה נתן לכל אחד מספר העגלות לפי גודל עבודתו. לבני גרשון שעבודתם לא היתה קשה כל כך, שנשאו יריעות המשכן, האוהל והמכסה וקלעי החצר, נתן להם שתי עגלות וארבע בקר, אבל לבני מררי שמלאכתם היתה קשה, שהם נשאו את הקרשים והעמודים והאדנים, נתן להם ארבע עגלות ושמונה בקר.

טאקע בויען א משכן... משה לויפט ארום און רופט אויס אז ווער עס האט פון די אויסגערעכנטע זאכן, זאל דאס ביטע ברענגן ווי שנעלער ווייל מען גייט בויען א משכן... זָהָב וָכֶסֶף וּנְחֹשֶׁת... וְעֹרֹת אֵילִם מְאָדָּמִים וְעֹרֹת תְּחָשִׁים וַעֲצֵי שִׁטִּים... שֶׁמֶן לַמָּאֹר בְּשָׂמִים לְשֶׁמֶן הַמִּשְׁחָה... אַבְנֵי שֹׁהַם וְאַבְנֵי מִלֻּאִים...

זאגט די מדרש (שמות רבה לה): עס זענען געווען אזעלכע אידן וואס האבן זיך טאקע פיין צוגעגרייט, אבער פון די אנדערע זייט איז ליידער געווען אזעלכע וואס האבן אינגאנצן פארגעסן פון דעם. נו! די אידן וואס האבן זיך פיין צוגעגרייט, זענען גלייך געקומען צו לויפן. "מיר זענען דאך שוין גרייט פון א לאנגע צייט!" שכן הוא אומר (שמות לה, כג): "**כל איש אשר נמצא אתו תכלת וארגמן**", דער וואס האט זיך אוועקגעלייגט "תכלת או ארגמן", ואומר (שם, כד) "**כל אשר נמצא אתו עצי שטים**", דער וואס האט זיך אוועקגעלייגט די עצי שטים, די אלע זענען געקומען ברענגן זייערע זאכן.

ווי די תנחומא איז דאס אביסל מער מסביר (דארט אין בראשית) איז דאס גאר א דיוק פון די לשון הפסוק, עס שטייט נישט **אשר "ימצא" אתו**, וואס וואלט געמיינט "וואס עס טרעפט זיך יעצט ביי איהם" נאר עס שטייט **וכל אשר "נמצא" אתו עצי שטים**. ד"מ, עס טרעפט זיך שוין לאנג מיט איהם!

די אידן האבן טאקע זוכה געווען צו די פולע גליק ווייל פון זייערע זאכן האט מען געמאכט רוב פון די כלי המקדש: די קרשים, די ארון, די מזבח, די שולחן...

משא"כ, די אידן וואס האבן פארגעסן אדער זיך פארשפילט, זיי זענען יעצט געשטאנען און זיך געריסן ביים קאפ, "וואס טוט מען יעצט??" ס'ה וואס זיי האבן געקענט ברענגן איז דאס גאלד און זילבער וואס זיי האבן געהאט מיט זיך יעצט.

זייט נישט קיין צועק לשעבר, זייט פון דיע וואס זענען צפית לישועה!

* * *

עי' מש"כ התפארת שלמה: (פרשת תרומה עה"פ ועשו לי מקדש א"י) מכל איש אשר ידבנו לבו תקחו את תרומתי, בא"ד לפי נדבת הלב והרצון של בנ"י כאו"א לפי מדריגתו זכה ג"כ להיות חלקו לפי ערכו מי שהי' נדבתו יותר ברצון הטוב נעשה ממנו דברים המקודשים יותר כגון הארון וכפרת וכדומה, ומי שלא זכה להיות נדבתו ברצון הנכון היו נעשה ממנו שאר הכלים והחצר...

צידה לדרך

וְעָשִׂיתָ אֶת "הַקְּרָשִׁים" (שמות כו טו)

זאגט רש"י: "הקרשים" מיינט די באקאנטע קרשים וואס שטייען אנגעגרייט און מיוחד פארדעם, נאך פון יעקב אבינו... איז יעצט מקוים געווארן ביי זיינע אייניקלעך! דאס לויבט אויס די פייטן ביי יוצר פון די ערשטע טאג פסח "טס מטע מזורזים קורות בתינו ארזים": די זרוזים וואס האבן זיך געפעדערט, אנגעהאלטן און אנגעגרייט די קורות פון אונזער הייליגן הויז נאך איידער עפעס איז געווען...

["עצי שטים" איז די ראשי תיבות יַעקב צַפה שַבניו יַבנו מַשכן וַנטע עַצים טַובים (ספרים)]

די מסירת נפש בלייבט אויף אייביג...

"עצי שיטים עומדים" זאגן חז"ל: **שמא תאמר אבד זכרם בטל סיכוין**, איינמאל עס איז מער נישט דא קיין משכן, איז מער נישט דא קיין עצי שטים. ת"ל **'עצי שיטים עומדים'**: **שעומדים לעולם ולעולמי עולמים.** די ברעטער בלייבן אויף אייביג און עס איז באהאלטן געווארן לעולם (סוכה מה). אזוי אויך, איז באהאלטן געווארן די אלע אנדערע כלים פון די משכן וואס האט געהאט אין זיך די עצי שטים. ווי די ספורנו זאגט (לח, כא): שמשום כך לא נפל דבר מהם ביד האויבים, אפי' שלמה המלך האט נישט זוכה געווען צו אזא זאך ווייל די אלע כלים פונעם בית המקדש זענען גע'גנב'ט געווארן דורך נבוזראדן הרשע. אבער די כלי המשכן שעשה משה, האט קיין איינע פון די שונאים נישט געלייגט קיין האנט דערויף.

פארוואס? **שהיו ראשי אומני מלאכת המשכן וכליו מיוחסים וצדיקים שבדור, ובכן שרתה שכינה במעשי ידיהם ולא נפלו ביד האויבים. אבל מקדש שלמה, שהיו עושי המלאכה בו מאומות העולם, אעפ"י ששרתה בו שכינה, נפסדו חלקיו... ונפל בסוף ביד אויבים.**

מוסר השכל תמצא בדף ה' ➤

עי' באוחה"ק אבני שוהם (כב כד) הקשה האוחה"ק צריך לדעת למה כ' אבני שהם ואבני מלואים בסדר אחר כל הי"א מינים ומן הראוי היה לו לסדרם קודם זהב וכסף כי הם מועילים מהם...

ומתרץ האוחה"ק אין התרומות נמנות כאן לפי סדר חשיבותם העצמית אלא לפי הסדר של העמל והטורח שהיה לישראל בהבאתם, והיינו כל הדברים המנויים שם, הגיעו להם לישראל על ידי עמל, אולם אבני שהם לא טרחו ישראל בהבאתם, וכדאיתא בגמ' (יומא עה.) שבדרך נס באו אליהם האבנים היקרות, העננים הביאום אליהם שנאמר (להלן לה כז) והנשיאים הביאו את אבני השוהם ונשיאים מפרשים חז"ל עננים, נמצא שמשולחן גבוה זכו בלי יגיעה וחסרון כיס על כן נזכרת נדבה זו בסוף כל הנדבות שלפי סדר זה דרגתה אחרונה, עכתו"ד.

ווייל אין די משכן, האט מען גערעכנט לויט די סדר וואס מען האט זיך געמוטשעט און נישט לויט די טייערקייט פון די זאך.

מוסר השכל

מיר זיצן שוין באלד צוויי טויזנט יאר אין גלות. אונזערע טאטעס און זיידעס זאגן און חזר'ן מיט אונז כסדר, "מיין קינד, עס וועט קומען א טאג וואס דער אייבערשטער גייט צוריק אויפבויען דאס בית המקדש און ער וועט נאכאמאל זיין מיט אונז צוזאמען דא אויף די וועלט, ונגלה כבוד ה' ונראהו עיען בעין בשוב ה' אל ציון. וואס מיר בעטן פון דיר איז נאר "אחכה לו בכל יום שיבא", דן זאלסט דאס וועלן און כסדק בעטן, יעדע רגע קען משיח קומען. זיי נישט קיין נער און כאפ אריין! זיי פון די אידן וואס זענען געווען מצפים לישועה און האבן מקיים געווען דעם "צפית לישועה" באמנות. זיי פון די אידן וואס האבן געטראכט און געהאפט אויף די גאולה ווייל זיי האבן געוואלט זיין נאנט מיט זייער טאטן אין הימל... און בקרוב ממש, ווען משיח וועט קומען, וועט ער ציילן מיט די פינגער און רופן די אלע אידן וואס האבן נישט אויפגעגעבן, נאר געווארט און געווארט. זיי וועלן זיין די הויפט מחותנים, זיי וועלן די וואס וועלן זוכה זיין צו זעהן עין בעין ישועת ה' אין די ערשטע רייע... בקרוב ממש.

"**עצי שיטים עומדים**" האט געוויזן אויף די אמונה און בטחון, די האפענונג אין די שווערסטע צייטן ווייל ווען יעקב האט געזאגט "געבעט אכטונג אויף די ביימער" איז מען געווען זייער ווייט פון די השגה פון די משכן...

ווי דער תפארת שלמה פירט אויס (שם): וכן יהי' לעתיד כמ"ש והביאותים אל הר קדשי ושמחתים בבית תפלתי (ישעיה נו ז) ודרשו רז"ל תפלתם לא נאמר אלא תפלתי (ברכות ז.). הפי' בזה אם האדם משים כל מגמתו עבור כבוד הבורא ב"ה אז נעשה ונגמר ע"י רצונו הטוב חלקו בבהמ"ק לע"ל...

דאס איז די חשיבות פון א איד! ער גלייבט, האפט, מוטשעט זיך און איז ממשיך צו גלייבן!!

הערות פון די לייענער

לכבוד מערכת הגליון המפואר "א פסוק חומש"

פאריגע וואך האב איך געליינט אינעם גליון ווי איר האט אזוי שיין אויסגעשמועסט דער גאנצע ענין פון א עבד עברי און איר ברענגט דארט ארויס בעיקר ווי ווייט מען דארף מחשיב זיין דעם עבד עברי, מיטן עסן, שלאפן, קליידונג, שפייזן איהם און זיין פאמליע און מען טאר ח"ו נישט מזלזל זיין און איהם... האב איך געטראכט צו מיר בשעת'ן לייענען, "אויב אזוי, פארוואס זאל איינער בכלל וועלן קויפן אן עבד עברי, עס קומט דאך מיט אזויפיל פרעשא"ר?"

ישר כוחכם. אויב מעגלי' ק. ביטע שרייבן א תשובה אינעם קומענדיגן גליון. מאת פ.א.

תשובה: אמת, ווען מיר קוקן בלויז פון אונזער זייט, פון אונזער באקוועמליכקייטן איז דאס זייער שווער, אבער לאמיר אביסל צונעמען די זאך. איז דאס טאקע אזוי שווער? אדער איז עס בלויז די באגרעניצונג וואס מיר אלע ליידן פון? ווען מיר טראכטן צו זיך "איך וויל קענען טוהן וואס איך וויל און ווען איך וויל", דאס איז וואס מאכט אונז שווער! אבער לאמיר טראכטן א מינוט, איז דען דאס טאקע אזוי שווער? קוק וואס דער בעה"ב קען יא טוהן מיט איהם. ער קען איהם נוצן אויף סיי וועלכע ארבעט ער וויל. אמת, נישט אויף דברי בזיון והבל, פאר די ארבעט זאל ער טאקע נאר ניצן א עבד כנעני. זיין זוהן, ברודער אדער קרוב וואלט ער דאך אויך נישט געוואלט מען זאל מיט איהם אזוי טוהן! דער בעה"ב קען איהם ניצן שעות לאנג פאר די ארבעט, אבער מיט א גבול און נישט אן אויפהער, עס דארף האבן א זמן. נו, עס איז א זאך וואס יעדער רעכדענקיגער מענטש פארשטייט, אפי' א גוי'אישע קאפ ווי די מענטשן רעכטן גרופעס לאזן דאס היינט אויך נישט, אפי' ביי די גוים.

אבער לאמיר נישט פארגעסן די עיקר דאס וואס דער בעה"ב פארדינט 1 - א ספעציעלע ברכה וואס קומט אריין אין זיין שטוב, ווי מיר האבן געשריבן פונעם פלא יועץ: "ונתן לך רחמים ורחמך", ווי מער רחמנות מיר וועלן האבן אויף אונזערע ברודער, אלץ מער וועלן מיר אליין פארדינען... ווייל כל המרחם על הבריות מרחמין עליו מן השמים.

2- ער ראטעוועט נישט איין מענטש, נאר א גאנצע וועלט מיט דורות. ווי חז"ל זאגן אונז: כל המציל נפש אחת מישראל כאילו קיים עולם מלא. נו, לוינט נישט בלויז פאר אפאר באגרעניצן צו האבן די זכייה צו ראטעווען א וועלט?

דער ערשטע מאל ווי עס ווערט דערמאנט אין די תורה וועגן אן עבד עברי געפונען מיר ביי יוסף, ביי די מעשה פון אשת פוטיפר וואס זי רופט איהם אן דארט בָּא-אֵלַי "הָעֶבֶד הָעִבְרִי" (בראשית לט' יז'). טאקע ביי די פרשה, געפונען מיר אז וואס מער פוטיפר האט אים מכבד געווען, אלץ מער איז געקומען די ברכה. ווי דער פסוק זאגט: וַיְהִי מֵאָז הִפְקִיד אֹתוֹ בְּבֵיתוֹ, וְעַל כָּל אֲשֶׁר יֶשׁ לוֹ, וַיְבָרֶךְ ה' אֶת בֵּית הַמִּצְרִי, בִּגְלַל יוֹסֵף; וַיְהִי בִּרְכַּת ה', בְּכָל אֲשֶׁר יֶשׁ לוֹ בַּבַּיִת, וּבַשָּׂדֶה. (בראשית לט' ה')

(בדרך אגב, עס ווערט געברענגט אין אר"י הק' אז די אידן האבן זוכה געווען צו די פרשה פון עבד עברי, נאר בזכות יוסף הצדיק, וז"ל "כי תקנה עבד עברי" ניתן לישראל כנגד מכירת יוסף, שנקרא ע"י אשת פוטיפר עבד עברי.)

נאך א פלאץ ווי מיר געפונען א מעשה פון אן עבד עברי, פון איינער וואס האט זיך אליין פארקויפט איז ביי די מעשה פון איש חסיד היה וואס מיר זינגן יעדע מוצאי שבת. און טאקע גלייך איז איהם אנטקעגן געקומען אליהו הנביא און איהם אויסגעלייזט. דער עושר וואס האט געקויפט דעם עבד עברי, האט טאקע געקויפט נישט קיין צווייטער ווי אליהו הנביא! מען קען קיינמאל נישט וויסן ווען מען האט די זכייה צו ראטעווען! יוסף הצדיק אדער אליהו הנביא?!

הא"ש

לכבוד המערכת: בנוגע דעם ענין פון נישט מבזה זיין אן עבד עברי, איז כדאי צו ברענגן די ווערטער פון רש"י וואס ווייזט ווי ווייט די תורה הק' האט חס געווען אפי' אויף א גנב. אויפן פסוק **כִּי יִגְנֹב אִישׁ שׁוֹר אוֹ שֶׂה וּטְבָחוֹ אוֹ מְכָרוֹ חֲמִשָּׁה בָקָר יְשַׁלֵּם תַּחַת הַשּׁוֹר וְאַרְבַּע צֹאן תַּחַת הַשֶּׂה.** (שמות כא' לז') זאגט רש"י: "חמשה בקר וגו'" פארוואס ביי א שור צאלט מען פינעף מאל אזויפיל און ביי א שעפעלע נאר פיר מאל אזויפיל? אמר ר' יוחנן בן זכאי: חס המקום על כבודן של בריות שור שהולך ברגליו ולא נתבזה בו הגנב לנושאו על כתפו משלם ה' שה שנשאו על כתפו משלם ד' הואיל ונתבזה בו...

תודה וברכה להרב מ.י.א. שליט"א